

METAALUNIEVOORWAARDEN

Algemene leverings- en betalingsvoorwaarden uitgegeven door de Metaalunie (Nederlandse Organisatie van Ondernemers in het Midden- en Kleinbedrijf in de Metaal) aangeduid als METAALUNIEVOORWAARDEN voorheen als SMECOMAVOORWAARDEN, gedeponereerd ter Griffie van de Arrondissementsrechtbank te Rotterdam op 1 januari 2001
Uitgave van de Metaalunie, Postbus 2600, 3430 GA Nieuwegein.
©Metaalunie

Artikel 1: Toepasselijkheid

1.1. Deze voorwaarden zijn van toepassing op alle aanbiedingen die leden van de Metaalunie doen, op alle overeenkomsten die zij sluiten en op alle overeenkomsten die ervan het gevolg kunnen zijn. De aanbieder/leverancier is het Metaalunielid dat deze voorwaarden gebruikt.

Deze wordt aangeduid als opdrachtnemer of verkoper. De wederpartij wordt aangeduid als opdrachtgever of koper.

1.2. Deze voorwaarden mogen alleen worden gebruikt door leden van de Metaalunie.

1.3. Algemene voorwaarden van opdrachtgever gelden niet en worden uitdrukkelijk van de hand gewezen.

Artikel 2: Aanbiedingen

2.1. Alle aanbiedingen zijn vrijblijvend.

2.2. Als opdrachtgever aan opdrachtnemer gegevens, tekeningen enz. verstrekt, mag opdrachtnemer uitgaan van de juistheid hiervan en zal hij zijn aanbieding hierop baseren.

2.3. De in de aanbieding genoemde prijzen zijn gebaseerd op levering af fabriek, ex works, conform Incoterms 2000. De prijzen zijn exclusief omzetbelasting en emballage.

2.4. Als zijn aanbieding niet wordt aanvaard, heeft opdrachtnemer het recht alle kosten die hij heeft moeten maken om zijn aanbieding te doen bij opdrachtgever in rekening te brengen.

Artikel 3: Rechten van intellectuele eigendom

3.1. Tenzij anders is overeengekomen, behoudt opdrachtnemer de auteursrechten en alle rechten van industriële eigendom op de door hem gedane aanbiedingen, verstrekte ontwerpen, afbeeldingen, tekeningen, (proef)modellen, programmatuur enz.

3.2. De rechten op de in lid 1 genoemde gegevens blijven eigendom van opdrachtnemer ongeacht of aan opdrachtgever voor de vervaardiging ervan kosten in rekening zijn gebracht. Deze gegevens mogen zonder uitdrukkelijke toestemming van opdrachtnemer niet gekopieerd, gebruikt of aan derden getoond worden. Bij overtreding van deze bepaling is opdrachtgever aan opdrachtnemer en boete verschuldigd van Euro 25.000. Deze boete kan naast schadevergoeding op grond van de wet worden gevorderd.

3.3. Opdrachtgever moet de aan hem verstrekte gegevens als bedoeld in lid 1 op eerste verzoek binnen de door opdrachtnemer gestelde termijn retourneren. Bij overtreding van deze bepaling is opdrachtgever aan opdrachtnemer een boete verschuldigd van Euro 1.000 per dag.

Deze boete kan naast schadevergoeding op grond van de wet worden gevorderd.

Artikel 4: Adviezen, ontwerpen en materialen

4.1. Opdrachtgever kan geen rechten ontlenen aan adviezen en informatie die hij van opdrachtnemer krijgt als deze geen directe betrekking hebben op de opdracht.

- 4.2.** Opdrachtgever is verantwoordelijk voor de door of namens hem gemaakte tekeningen en berekeningen en voor de functionele geschiktheid van door of namens hem voorgeschreven materialen.
- 4.3.** Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor elke aanspraak van derden met betrekking tot het gebruik van door of namens opdrachtgever verstrekte tekeningen, berekeningen, monsters, modellen en dergelijke.
- 4.4.** Opdrachtgever mag de materialen die opdrachtnemer wil gebruiken vóóordat deze verwerkt worden voor eigen rekening (laten) onderzoeken.
Als opdrachtnemer hierdoor schade lijdt, komt deze voor rekening van opdrachtgever.

Artikel 5: Levertijd

- 5.1.** De levertijd wordt door opdrachtnemer bij benadering vastgesteld.
- 5.2.** Bij de vaststelling van de levertijd gaat opdrachtnemer er van uit dat hij de opdracht kan uitvoeren onder de omstandigheden die hem op dat moment bekend zijn.
- 5.3. Â** De levertijd gaat in wanneer over alle technische details overeenstemming is bereikt, alle noodzakelijke gegevens, definitieve tekeningen enz. in het bezit zijn van opdrachtnemer, de overeengekomen (termijn)betaling is ontvangen én aan de noodzakelijke voorwaarden voor de uitvoering van de opdracht is voldaan.
- 5.4.a. Â** Als er sprake is van andere omstandigheden dan die welke opdrachtnemer bekend waren toen hij de levertijd vaststelde, kan opdrachtnemer de levertijd verlengen met de tijd die nodig is om de opdracht onder deze omstandigheden uit te voeren. Als de werkzaamheden niet in de planning van opdrachtnemer kunnen worden ingepast, zullen deze worden afgerond zodra zijn planning dit toelaat.

5.4.b. Als er sprake is van meerwerk wordt de levertijd verlengd met de tijd die nodig is om de materialen en onderdelen daarvoor te (laten) leveren en om het meerwerk te verrichten. Als het meerwerk niet in de planning van opdrachtnemer kan worden ingepast, zullen de werkzaamheden worden afgerond zodra de planning dit toelaat.

5.4.c. Â Als er sprake is van opschorting van verplichtingen door opdrachtnemer wordt de levertijd verlengd met de duur van de opschorting. Als voortzetting van de werkzaamheden niet in de planning van opdrachtnemer kan worden ingepast, zullen de werkzaamheden worden afgerond zodra de planning dit toelaat.

5.4.d. Â Als er sprake is van onwerkbaar weer wordt de levertijd verlengd met de daardoor ontstane stagnatietijd.

5.5. Â Overschrijding van de overeengekomen levertijd geeft in geen geval recht op schadevergoeding, tenzij dit schriftelijk is overeengekomen.

Artikel 6: Risico-overgang

6.1. Bij koop vindt levering plaats af fabriek, "ex works", conform Incoterms 2000; het risico van de zaak gaat over op het moment dat verkoper deze ter beschikking stelt aan koper.

6.2. Ongeacht het bepaalde in het vorige lid kunnen opdrachtgever en opdrachtnemer overeenkomen dat opdrachtnemer voor het transport zorgt.
Het risico van opslag, laden, transport en lossen rust ook in dat geval op opdrachtgever. Opdrachtgever kan zich tegen deze risico's verzekeren.

6.3. Ook in geval verkoper de verkochte zaak installeert en/of monteert gaat het risico van de zaak over op het moment dat koper de zaken ter beschikking stelt aan verkoper in het bedrijfspand van verkoper of op een andere overeengekomen plaats.

6.4. Als bij koop sprake is van inruil en koper in afwachting van aflevering van de nieuwe zaak de in te ruilen zaak blijft gebruiken, blijft het risico

van de in te ruilen zaak bij koper tot het moment dat hij deze in het bezit heeft gesteld van verkoper.

Artikel 7: Prijswijziging

7.1. Als na de datum waarop de overeenkomst is gesloten vier maanden verstrijken en de nakoming ervan door opdrachtnemer nog niet is voltooid, mag een stijging in de prijsbepalende factoren worden doorberekend aan opdrachtgever.

7.2. **Â** Betaling van de prijsverhoging zoals bedoeld in lid 1 vindt plaats tegelijk met betaling van de hoofdsom of de laatste termijn.

7.3. **Â** Als er goederen door opdrachtgever worden aangeleverd en opdrachtnemer bereid is deze te gebruiken, mag opdrachtnemer maximaal 20% van de marktprijs van de aangeleverde goederen in rekening te brengen.

Artikel 8: Onuitvoerbaarheid van de opdracht

8.1. Opdrachtnemer heeft het recht de nakoming van zijn verplichtingen op te schorten, als hij door omstandigheden die bij het sluiten van de overeenkomst niet te verwachten waren en die buiten zijn invloedssfeer liggen, tijdelijk verhinderd is zijn verplichtingen na te komen.

8.2. Onder omstandigheden die niet door opdrachtnemer te verwachten waren en die buiten zijn invloedssfeer liggen, worden onder andere verstaan de omstandigheid dat leveranciers en/of onderaannemers van opdrachtnemer niet of niet tijdig voldoen aan hun verplichtingen, het weer, aardbevingen, brand, verlies of diefstal van gereedschappen, het verloren gaan van te verwerken materialen, wegblokkades, stakingen of werkonderbrekingen en importâ€™ of handelsbeperkingen.

8.3. Opdrachtnemer is niet bevoegd tot opschorting als de nakoming blijvend onmogelijk is of als een tijdelijke onmogelijkheid meer dan zes maanden heeft geduurd. De overeenkomst kan dan worden ontbonden voor dat deel van de verplichtingen dat nog niet is nagekomen.

Partijen hebben in dat geval geen recht op vergoeding van de als gevolg van de ontbinding geleden of te lijden schade.

Artikel 9: Omvang van het werk

9.1. Opdrachtgever moet ervoor zorgen dat alle vergunningen, ontheffingen en andere beschikkingen die noodzakelijk zijn om het werk uit te voeren tijdig verkregen zijn.

9.2. In de prijs van het werk zijn niet begrepen:

9.2.a. Â de kosten voor grond-, hei-, hak-, breek-, funderings-, metsel-, timmer-, stukadoors-, schilder-, behangers-, herstel- of ander bouwkundig werk;

9.2.b. Â de kosten voor aansluiting van gas-, water-, elektriciteit- of andere infrastructurele voorzieningen;

9.2.c. Â de kosten ter voorkoming of beperking van schade aan op of bij het werk aanwezige zaken;

9.2.d. Â de kosten van afvoer van materialen, bouwstoffen of afval;

9.2.e. Â reis- en verblijfkosten.

Artikel 10: Wijzigingen in het werk

10.1. Wijzigingen in het werk resulteren in ieder geval in meer- of minderwerk als:

10.1.a. Â er sprake is van een wijziging in het ontwerp of bestek;

10.1.b. Â de door opdrachtgever verstrekte informatie niet overeenstemt met de werkelijkheid;

10.1.c. Â van geschatte hoeveelheden met meer dan 10% wordt afgeweken.

10.2. Â Meerwerk wordt berekend op basis van de waarde van de prijsbepalende factoren die geldt op het moment dat het meerwerk wordt verricht.

Minderwerk wordt verrekend op basis van de waarde van de prijsbepalende factoren die gold op het moment van het sluiten van de overeenkomst.

10.3. Als het saldo van het minderwerk dat van het meerwerk overtreft, mag opdrachtnemer bij de eindafrekening 10% van het verschil van de saldi bij opdrachtgever in rekening te brengen. Deze bepaling geldt niet voor minderwerk dat gevolg is van een verzoek van opdrachtnemer.

Artikel 11: Uitvoering van het werk

11.1. Opdrachtgever zorgt ervoor dat opdrachtnemer zijn werkzaamheden ongestoord en op het overeengekomen tijdstip kan verrichten en dat

hij bij de uitvoering van zijn werkzaamheden de beschikking krijgt over de benodigde voorzieningen, zoals:

- gas, water en elektriciteit;
- verwarming;
- afsluitbare droge opslagruimte;
- op grond van de Arboret en regelgeving voorgeschreven voorzieningen.

11.2. Opdrachtgever is aansprakelijk voor alle schade als gevolg van verlies, diefstal, verbranding of beschadiging van gereedschappen,

materialen en andere zaken van opdrachtnemer die zich bevinden op de plaats waar de werkzaamheden worden verricht.

11.3. Wanneer opdrachtgever zijn verplichtingen zoals omschreven in de vorige leden niet nakomt en daardoor vertraging in de uitvoering van

de werkzaamheden ontstaat, zullen de werkzaamheden worden uitgevoerd zodra de planning van opdrachtnemer dit toelaat. Daarnaast

is opdrachtgever aansprakelijk voor alle daaruit voortvloeiende schade.

Artikel 12: Oplevering van het werk

12.1. Â Het werk wordt als opgeleverd beschouwd wanneer:

12.1.a. Â opdrachtgever het werk heeft goedgekeurd;

12.1.b. Â het werk door opdrachtgever in gebruik is genomen. Neemt opdrachtgever een deel van het werk in gebruik dan wordt dat gedeelte als opgeleverd beschouwd;

12.1.c. Â opdrachtnemer schriftelijk aan opdrachtgever heeft meegedeeld dat het werk is voltooid en opdrachtgever niet binnen 14 dagen na de mededeling schriftelijk kenbaar heeft gemaakt of het werk al dan niet is goedgekeurd;

12.1.d. Â opdrachtgever het werk niet goedkeurt op grond van kleine gebreken of ontbrekende onderdelen die binnen 30 dagen kunnen worden hersteld of nageleverd en die ingebruikname van het werk niet in de weg staan.

12.2. Keurt opdrachtgever het werk niet goed dan is hij verplicht dit onder opgave van redenen schriftelijk kenbaar te maken aan opdrachtnemer.

12.3. Keurt opdrachtgever het werk niet goed dan zal hij opdrachtnemer in de gelegenheid stellen het werk opnieuw op te leveren. De bepalingen van dit artikel zijn daarop opnieuw van toepassing.

Artikel 13: Aansprakelijkheid

13.1. Opdrachtnemer is aansprakelijk voor schade die opdrachtgever lijdt en die het rechtstreeks en uitsluitend gevolg is van een aan opdrachtnemer toe te rekenen tekortkoming. Voor vergoeding komt echter alleen in aanmerking die schade waartegen opdrachtnemer verzekerd is, dan wel redelijkerwijs verzekerd had behoren te zijn.

13.2. Niet voor vergoeding in aanmerking komt:

13.2.a. Â bedrijfsschade waaronder bijvoorbeeld stagnatieschade en gederfde winst;

13.2.b. Â opzichtschaade. Onder opzichtschaade wordt onder andere verstaan schade die door of tijdens de uitvoering van het aangenomen werk wordt toegebracht aan zaken waaraan wordt gewerkt of aan zaken die zich bevinden in de nabijheid van de plaats waar gewerkt wordt;

13.2.c. Â schade veroorzaakt door opzet of bewuste roekeloosheid van hulppersonen.

13.3. Opdrachtgever vrijwaart opdrachtnemer voor alle aanspraken van derden wegens productenaansprakelijkheid als gevolg van een gebrek in een product dat door opdrachtgever aan een derde is geleverd en dat (mede) bestond uit door opdrachtnemer geleverde producten en/of materialen.

Artikel 14: Garantie

14.1. Opdrachtnemer staat voor een periode van zes maanden na (op)levering in voor de goede

uitvoering van de overeengekomen prestatie.

14.2. Bestaat de overeengekomen prestatie uit aanneming van werk dan staat opdrachtnemer voor de in lid 1 genoemde periode in voor de deugdelijkheid van de geleverde constructie en de gebruikte materialen, mits hij vrij was in de keuze daarvan.

Als blijkt dat de geleverde constructie of de gebruikte materialen niet deugdelijk zijn, zal opdrachtnemer deze herstellen of vervangen.

De delen die bij opdrachtnemer hersteld of door opdrachtnemer vervangen worden, moeten franco aan opdrachtnemer worden toegezonden.

Demontage en montage van deze delen en de eventueel gemaakte reis- en verblijfkosten komen voor rekening van opdrachtgever.

14.3. Bestaat de overeengekomen prestatie uit het bewerken van door opdrachtgever aangeleverde materialen dan staat opdrachtnemer voor de in lid 1 genoemde periode in voor de deugdelijkheid van de uitgevoerde bewerking.

Als blijkt dat een bewerking niet deugdelijk is uitgevoerd, zal opdrachtnemer de keuze maken of hij:

- de bewerking opnieuw uitvoert. In dat geval moet opdrachtgever voor eigen rekening nieuw materiaal aanleveren;
- het gebrek herstelt. In dat geval moet opdrachtgever het materiaal franco aan opdrachtnemer terugzenden;
- opdrachtgever crediteert voor een evenredig deel van de factuur.

14.4. Bestaat de overeengekomen prestatie uit levering van een zaak dan staat opdrachtnemer gedurende de in lid 1 genoemde periode in voor de deugdelijkheid van de geleverde zaak.

Als blijkt dat de levering niet deugdelijk is geweest, dan moet de zaak franco aan opdrachtnemer worden terug gezonden. Daarna zal opdrachtnemer de keuze maken of hij:

- de zaak herstelt;
- de zaak vervangt;
- opdrachtgever crediteert voor een evenredig deel van de factuur.

14.5.Â Bestaat de overeengekomen prestatie (mede) uit de installatie en/of montage van een geleverde zaak dan staat opdrachtnemer voor de

in lid 1 genoemde periode in voor de deugdelijkheid van de installatie en/of montage.

Als blijkt dat de installatie en/of montage niet deugdelijk is uitgevoerd, zal opdrachtnemer dit herstellen. De eventueel gemaakte reis- en verblijfkosten komen voor rekening van opdrachtgever.

14.6. Voor die onderdelen waarvoor opdrachtgever en opdrachtnemer dit uitdrukkelijk schriftelijk zijn overeengekomen geldt fabrieksgarantie.

Als opdrachtgever gelegenheid heeft gehad kennis te nemen van de inhoud van de fabrieksgarantie zal deze in de plaats treden van garantie op grond van dit artikel.

14.7. Â Opdrachtgever moet opdrachtnemer in alle gevallen de gelegenheid bieden een eventueel gebrek te herstellen of de bewerking opnieuw uit te voeren.

14.8. Â Opdrachtgever kan alleen een beroep doen op garantie nadat hij aan al zijn verplichtingen ten opzichte van opdrachtnemer heeft voldaan.

14.9.a. Â Geen garantie wordt gegeven voor gebreken die het gevolg zijn van:

- normale slijtage;
- onoordeelkundig gebruik;
- niet of onjuist uitgevoerd onderhoud;
- installatie, montage, wijziging of reparatie door opdrachtgever of door

derden.

14.9.b. Â Geen garantie wordt gegeven voor geleverde zaken die niet nieuw waren op het moment van levering.

Artikel 15: Reclamaties

Opdrachtgever kan op een gebrek in de prestatie geen beroep meer doen, als hij niet binnen 14 dagen nadat hij het gebrek heeft ontdekt of redelijkerwijs had behoren te ontdekken schriftelijk bij opdrachtnemer heeft gereclameerd.

Artikel 16: Niet afgenomen zaken

Wanneer zaken na het verstrijken van de levertijd niet zijn afgenomen, blijven deze ter beschikking staan van opdrachtgever. Niet afgenomen zaken worden voor rekening en risico van opdrachtgever opgeslagen. Opdrachtnemer mag altijd gebruik maken van de bevoegdheid van artikel 6:90 BW.

Artikel 17: Betaling

17.1. Â Betaling wordt gedaan op de plaats van vestiging van opdrachtnemer of op een door opdrachtnemer aangewezen rekening.

17.2. Tenzij anders overeengekomen vindt betaling als volgt plaats:

17.2.a. Â bij balieverkoop contant;

17.2.b. als termijnbetaling is overeengekomen:

- 40% van de totale prijs bij opdracht;
- 50% van de totale prijs na aanvoer van het materiaal;
- 10% van de totale prijs bij oplevering;

17.2.c. in alle overige gevallen binnen 30 dagen na factuurdatum.

17.3. Â Ongeacht de overeengekomen betalingscondities is opdrachtgever verplicht op verzoek van opdrachtnemer een naar diens oordeel voldoende zekerheid voor betaling te verstrekken. Als opdrachtgever hier niet binnen de gestelde termijn aan voldoet, raakt hij direct in verzuim. Opdrachtnemer heeft in dat geval het recht de overeenkomst te ontbinden en zijn schade op opdrachtgever te verhalen.

17.4. Â Het recht van opdrachtgever om zijn vorderingen op opdrachtnemer te verrekenen is uitgesloten, tenzij er sprake is van faillissement van opdrachtnemer.

17.5. Â De volledige vordering tot betaling is onmiddellijk opeisbaar als:

17.5.a. Â een betalingstermijn is overschreden;

17.5.b. opdrachtgever failliet is gegaan of surseance van betaling aanvraagt;

17.5.c. Â beslag op zaken of vorderingen van opdrachtgever wordt gelegd;

17.5.d. de opdrachtgever (vennootschap) wordt ontbonden of geliquideerd;

17.5.e. de opdrachtgever (natuurlijk persoon) onder curatele wordt gesteld of overlijdt.

17.6. Â Wanneer betaling niet heeft plaatsgevonden binnen de overeengekomen betalingstermijn, is opdrachtgever direct rente aan opdrachtnemer verschuldigd. De rente bedraagt 10% per jaar, maar is gelijk aan de wettelijke rente als deze hoger is. Bij de renteberekening wordt een gedeelte van de maand gezien als een volle maand.

17.7. Â Wanneer betaling niet heeft plaatsgevonden binnen de overeengekomen betalingstermijn is opdrachtgever aan opdrachtnemer alle buitengerechtelijke kosten verschuldigd met een minimum van Euro 50.

De kosten worden berekend op basis van de volgende tabel:

- over de eerste Euro 3.000	15%
- over het meerdere tot Euro 6.000	10%
- over het meerdere tot Euro 15.000	8%
- over het meerdere tot Euro 60.000	5%
- over het meerdere vanaf Euro 60.000	3%

Als de werkelijk gemaakte buitengerechtelijke kosten hoger zijn dan uit bovenstaande berekening volgt, zijn de werkelijk gemaakte kosten verschuldigd.

17.8. Â Als opdrachtnemer in een gerechtelijke procedure in het gelijk wordt gesteld, komen alle kosten die hij in verband met deze procedure heeft gemaakt voor rekening van opdrachtgever.

Artikel 18: Eigendomsvoorbehoud en pandrecht

18.1. Â Na levering blijft opdrachtnemer eigenaar van geleverde zaken zolang opdrachtgever:

18.1.a. tekortschiet of tekort zal schieten in de nakoming van zijn verplichtingen uit deze overeenkomst of andere gelijksoortige overeenkomsten;

18.1.b. voor verrichte of nog te verrichten werkzaamheden uit zodanige overeenkomsten niet betaalt of zal betalen;

18.1.c. vorderingen die voortvloeien uit het niet nakomen van bovengenoemde overeenkomsten, zoals schade, boete, rente en kosten, niet heeft voldaan.

18.2. Â Zolang er op geleverde zaken een eigendomsvoorbehoud rust, mag opdrachtgever deze buiten zijn normale bedrijfsuitoefening niet bezwaren.

18.3. Nadat opdrachtnemer zijn eigendomsvoorbehoud heeft ingeroepen, mag hij de geleverde zaken terug halen. Opdrachtgever staat opdrachtnemer toe de plaats te betreden waar deze zaken zich bevinden.

18.4. Als opdrachtnemer geen beroep kan doen op zijn eigendomsvoorbehoud omdat de geleverde zaken zijn vermengd, vervormd of nagetrokken, is opdrachtgever verplicht de nieuw gevormde zaken aan opdrachtnemer te verpanden.

Artikel 19: Ontbinding

Als opdrachtgever de overeenkomst wil ontbinden zonder dat er sprake is van een tekortkoming van opdrachtnemer en opdrachtgever hiermee instemt, wordt de overeenkomst met wederzijds goedvinden ontbonden. Opdrachtnemer heeft in dat geval recht op vergoeding van alle vermogensschade zoals geleden verlies, gederfde winst en gemaakte kosten.

Artikel 20: Toepasselijk recht en forumkeuze

20.1. Â Het Nederlands recht is van toepassing.

20.2. Â Het Weens koopverdrag (C.I.S.G.) is niet van toepassing, evenmin als enige andere internationale regeling waarvan uitsluiting is toegestaan.

20.3. Â Alleen de burgerlijke rechter die bevoegd is in de vestigingsplaats van opdrachtnemer neemt kennis van geschillen, tenzij dit in strijd is met het dwingend recht. Opdrachtnemer mag van deze bevoegdheidsregel afwijken en de wettelijke bevoegdheidsregels hanteren.

20.4. Â Partijen kunnen een andere vorm van geschillenbeslechting zoals bijvoorbeeld arbitrage of mediation overeenkomen.